

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาขอสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การศึกษา
2. วิธีดำเนินการศึกษา
3. สรุปผลการศึกษา
4. อภิปรายผลการศึกษา
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวม และรายด้าน
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์

วิธีดำเนินการศึกษา

วิธีดำเนินการศึกษาแบ่งออกได้ตามลำดับดังนี้ คือ

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ พื้นที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ แบ่งเขตการปกครอง 15 หมู่บ้าน

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่เป็นตัวแทนประชาคมหมู่บ้าน ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 275 คน ซึ่งเป็นการศึกษาจากประชากรทั้งหมด

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี 4 ขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 3.2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ
- 3.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
- 3.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยการตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 30 ข้อ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้กำหนดขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- 5.1 ขอนหนังสือจากคณบดีวิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัย

ราชภัฏมหาสารคาม ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน และผู้ใหญ่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

5.2 ผู้ศึกษาแจกแบบสอบถาม และชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำการศึกษา ความเป็นอิสระในการให้ข้อมูลรายละเอียดของแบบสอบถาม ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษาด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเกิดความเข้าใจตรงกัน และให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่างถูกต้องครบถ้วน

5.3 ผู้ศึกษานัด วัน เวลา ที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลคืนกับผู้ตอบแบบสอบถามในเขตตำบลสามัคคีทั้ง 15 หมู่บ้าน จำนวน 275 คน

5.4 เก็บข้อมูลในเดือนกุมภาพันธ์ – เดือนเมษายน 2554

5.5 ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลคืนด้วยตนเอง ได้ครบตามจำนวน 275 ฉบับ

5.6 กรณีต้องการข้อมูลเพิ่มเติมผู้ศึกษาจะทำการสัมภาษณ์ (แบบไม่เป็นทางการ)

เป็นรายบุคคล

สรุปผล

จากการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อยู่ในระดับปานกลางทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า โดยภาพรวมค่าเฉลี่ย 3.02 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.35 ส่วนในรายด้าน พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในด้านการปฏิบัติการ รองลงมาด้านการรับผลประโยชน์ ถัดมาด้านการตัดสินใจ และสุดท้ายด้านการประเมินผล ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ดังนี้

ด้านอายุ พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า ส่วนใหญ่ประชาชนมีส่วนร่วม

ในช่วงอายุระหว่าง 26–35 ปี รองลงมาช่วงอายุระหว่าง 18 - 25 ปี ถัดมาช่วงอายุระหว่าง 46 – 59 ปี ถัดมาช่วงอายุระหว่าง 36–45 ปี และสุดท้ายช่วงอายุระหว่าง 60 ปี ขึ้นไป ตามลำดับ

ด้านระดับการศึกษา พบว่าระดับการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนใหญ่ประชาชนมีส่วนร่วมในช่วงชั้นปริญญาตรีขึ้นไป รองลงมาได้แก่นุปริญญา หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ถัดมาไม่เกินประถมศึกษาหรือเทียบเท่า (ป.6) ถัดมามีธยมศึกษาตอนปลาย (ม.ศ. 5/ ม. 6) หรือ ปวช. หรือเทียบเท่า และสุดท้ายน้อยที่สุดคือ มีธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า (ม. 3 หรือ ม.ศ. 3) ตามลำดับ

ด้านอาชีพ พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนใหญ่ประชาชนมีส่วนร่วมในอาชีพเกษตรกรรม รองลงมา ได้แก่ นักเรียน/นักศึกษา ถัดมารับจ้างทั่วไป ถัดมาค้าขาย/ธุรกิจ และสุดท้ายน้อยที่สุดคือ ข้าราชการ/ลูกจ้างส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจ ตามลำดับ

3. ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะความต้องการส่วนใหญ่ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ได้แก่ ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนที่ได้เสนอไว้ รองลงมาด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ได้แก่ ต้องการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือเสนอปัญหาในการประชุมมากกว่านี้ ถัดมาด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ได้แก่ ต้องการให้โครงการที่เสนอนำไปปฏิบัติจริง และสุดท้ายน้อยที่สุดด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ได้แก่ ต้องการมีส่วนร่วมปฏิบัติในโครงการที่เสนอไว้ในแผนพัฒนาสามปีมากกว่านี้ ตามลำดับ

อภิปรายผล

ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ ในครั้งนี้มีประเด็นที่สำคัญควรแก่การนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

ทั้งนี้ เป็นเพราะว่า ระดับการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมค่าเฉลี่ย 3.02 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.35 เมื่อพิจารณารายด้าน ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติการ รองลงมาด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ถัดมาด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และสุดท้ายน้อยที่สุดคือด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตามลำดับ

จากผลการศึกษาอาจเป็นเพราะการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี โดยเฉพาะด้านการปฏิบัติการ ได้มีการดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนตามระเบียบกำหนดไว้อย่างเต็มที่ โดยมีการประชาสัมพันธ์เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกระดับเข้าร่วมในขั้นตอนกระบวนการในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เพื่อประกอบการจัดทำงบประมาณในการพัฒนาตำบล ประชาชนสามารถเสนอความต้องการให้มีการพัฒนาในทุกด้าน เพื่อนำมาบรรจุในแผนพัฒนาสามปี อีกทั้งผู้บริหาร ได้ให้ความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนา โดยสนับสนุนให้มีการดำเนินการจัดทำโครงการเวทีประชาคมในทุกชุมชนเพื่อรับทราบปัญหาในการพัฒนาตำบล และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกระดับ ส่วนระดับการมีส่วนร่วมน้อยในด้านการประเมินผลและด้านการตัดสินใจ ผู้ศึกษาแปลความหมายจากการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามพบว่า ช่วงที่ประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ประชาชนเข้าร่วมอยู่ในช่วงฤดูเก็บเกี่ยว ประชาชนติดภารกิจประกอบอาชีพหาเลี้ยงตัวเอง จึงส่งผลกระทบต่อระดับการเข้าร่วมลดลง

2. ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ทั้งนี้ เป็นเพราะว่า

2.1 ด้านอายุ

โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในช่วงอายุระหว่าง 26 – 35 ปี จากค่าเฉลี่ย 3.17 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.30 และน้อยที่สุดคือ ช่วงอายุระหว่าง 60 ปี ขึ้นไป จากค่าเฉลี่ย 2.90 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.41

จากผลการศึกษาอาจเป็นเพราะการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี ผู้บริหารเล็งเห็นความสำคัญ โดยการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามี

ส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นอายุ เพศชาย เพศหญิง การศึกษา และ อาชีพ เช่น การแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาตำบล และคณะกรรมการประชาคมแต่ละชุมชนก็มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน ผลการมีส่วนร่วมของประชาชนส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 26 – 35 ปี ซึ่งเป็นวัยทำงานนั้น จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมหาเลี้ยงชีพในพื้นที่ของตนเองเป็นหลักจึงทำให้ประชาชนช่วงอายุดังกล่าวเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนมากกว่าช่วงอายุอื่น ส่วนช่วงอายุที่เข้าร่วมน้อยคือช่วงอายุระหว่าง 60 ปี ขึ้นไป เป็นกลุ่มผู้สูงอายุการเดินทางไปมาไม่สะดวก ลำบาก จึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมน้อยกว่าด้านอื่น

2.2 ด้านระดับการศึกษา

โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนใหญ่ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป จากค่าเฉลี่ย 3.29 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.02 และน้อยที่สุดคือ มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า (ม. 3 หรือ ม.ศ. 3) จากค่าเฉลี่ย 2.84 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.32

จากผลการศึกษาอาจเป็นเพราะการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี มีการดำเนินการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเท่าเทียมกัน อีกทั้งประชาชนในพื้นที่มีโอกาสเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาสูง เนื่องจากนโยบายรัฐบาลส่งเสริมในเรื่องกู้ยืมทุนการศึกษา และสนับสนุนทุนการศึกษาแก่เด็ก จึงทำให้ประชาชนในพื้นที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ให้ความสนใจเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาสามปีมาก เป็นประชาชนที่มีความรู้ความสามารถ ส่วนมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า (ม. 3 หรือ ม.ศ. 3) เป็นกลุ่มอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน ความใส่ใจจะมีน้อยกว่าเนื่องจากอาจเห็นว่าตน ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือเกี่ยวข้องน้อยระดับการมีส่วนร่วมจึงน้อยกว่าระดับอื่น

2.3 ด้านอาชีพ

โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม จากค่าเฉลี่ย 3.11 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.38 และน้อยที่สุดคืออาชีพข้าราชการ/ลูกจ้างส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจ จากค่าเฉลี่ย 2.87 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.32

จากผลการศึกษาอาจเป็นเพราะการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี มีการดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทุกระดับอาชีพเท่าเทียมกัน

เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักจึงทำให้ระดับการเข้ามามีส่วนร่วมมากกว่าด้านอื่น ส่วนอาชีพข้าราชการ/ลูกจ้างส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจ นี้ มีเป็นส่วนน้อยเนื่องจากในพื้นที่เป็นอำเภอขนาดเล็ก ประชาชนในตำบลประกอบอาชีพข้าราชการ/ลูกจ้างส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจ นี้ มิได้เป็นคนในพื้นที่ จึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมน้อยกว่าอาชีพอื่น

3. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์

ประชาชนมีความต้องการมากที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ได้แก่ ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนที่ได้เสนอไว้ และต้องการมีส่วนร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนที่ได้เสนอไป

จากผลการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามพบว่า ช่วงที่ประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ประชาชนเข้าร่วมอยู่ในช่วงฤดูเก็บเกี่ยว ประชาชนติดภารกิจประกอบอาชีพหาเลี้ยงตัวเอง จึงส่งผลกระทบต่อระดับการเข้าร่วมลดลง ซึ่งทางองค์การบริหารส่วนตำบลหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรจะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมหลายช่องทาง โดยเฉพาะการประเมินผลงานที่ได้จัดทำไปแล้วว่าเป็นไปตามความต้องการของประชาชน หรือมีความคุ้มค่ากับงบประมาณที่ได้จัดทำหรือไม่

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้

ในการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาได้เสนอแนะข้อมูลบางประการอันอาจจะเป็นประโยชน์ต่อองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ในด้านนี้ประชาชนจะมีส่วนร่วมน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่น องค์การบริหารส่วนตำบลหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรจะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมหลายช่องทาง โดยเฉพาะการประเมินผลงานที่ได้จัดทำไปแล้วว่าเป็นไปตามความต้องการของประชาชน หรือมีความคุ้มค่ากับงบประมาณที่ได้จัดทำหรือไม่

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ องค์การบริหารส่วนตำบลหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรมีการประชาสัมพันธ์ โดยผ่านสื่อทุกรูปแบบ เพื่อจะได้กระจายข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้ทราบ ตลอดจนการจัดทำคู่มือการจัดทำแผนและความสำคัญของการจัดทำแผน

แจกแก่ผู้เข้าร่วมประชุมให้มากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในคราวต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคีนั้นประกอบด้วยอะไรบ้าง

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ตามตัวแปรสถานภาพของประชาชนในพื้นที่ ว่ามีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างไร เพื่อจะได้เป็นข้อมูลปรับปรุงแก้ไขในการจัดทำแผนต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY